

С Т А Н О В И Щ Е

от доц. д-р **Милена Иванова Богданова** - преподавател в Академия за Музикално, Танцово и Изобразително Изкуство „Проф. Асен Диамандиев“

за дисертационен труд на **ас. Едуард Сарафян**

за присъждане на образователна и научна степен *“доктор”* в област на висше образование **8. „Изкуства“**, професионално направление: **8.3. „Музикално и танцово изкуство“**, научна специалност: *„Музикознание и музикално изкуство“*.

Научен ръководител: **проф. д-р Тони Шекерджиева-Новак**

Тема: **ФОРМИРАНЕ И ИЗГРАЖДАНЕ НА КЛАРИНЕТНИЯ АМБУШЮР**

Дисертационният труд на Едуард Сарафян е разработен в Академия за Музикално, Танцово и Изобразително Изкуство „Проф. Асен Диамандиев“ – Пловдив. Същият е обсъден и насочен за защита на заседание на катедра „Класическо и поп и джаз изпълнителско изкуство“ към факултет „Музикална педагогика“.

Представеният дисертационен текст, авторефератът и публикуваните в подкрепа на теоретичната разработка три научни публикации покриват Минималните национални изисквания.

Авторът на дисертацията притежава професионална квалификация „музикант-инструменталист“, образователно-квалификационна степен бакалавър и магистър по специалност „Инструментално изкуство – профил кларинет“. Като солов и камерен изпълнител и солист на духови и филхармонично-оперни оркестри, Едуард Сарафян осъществява активна концертна и звукозаписна дейност. Той е изявен кларинетен педагог, ръководител на майсторски класове и член на редица национални и международни конкурсни журита. Понастоящем Едуард Сарафян е преподавател по кларинет в Академия за Музикално, Танцово и Изобразително Изкуство „Проф. Асен Диамандиев“ и в Националното Училище по Музикално и Танцово Изкуство „Добрин Петков“ в Пловдив.

Актуалност на проблематиката

В изложението на представения дисертационен труд фокусът на внимание попада върху кларинетния амбушюр, определен от докторанта като постановъчен проблем *„неразривно свързан с качеството на звукоизвличане, отговорен за степента на акустическата прецизност при възпроизвеждането и един от ключовите елементи на постановъчната система при свирене на духови инструменти.“* [стр. 9] Обвързвайки проблемите в музикално-изпълнителската

практика с постиженията в областта на музикалната психология и когнитивното музикознание, авторът на настоящия труд мотивира избора на тема изтъквайки важноста на взаимодействието между двигателния опит на инструменталиста и качеството на музикалното възприятие. В този контекст проблемът за формирането и изграждането на кларинетния амбушюр като средство за оптимизиране на практическото овладяване на различните средства на музикалната изразност, както и ролята му във формирането на музикално-слухови представи е с висока степен на актуалност.

Структура на дисертационния труд

Дисертацията е в обем 215 стандартни страници и е структурирана в увод; четири глави с прилежащите им раздели, заключение и списък с литература.

Броят на използваните източници е 85 (книги и статии). От тях 48 на кирилица и 37 на латиница.

Характеристики на съдържанието

Дисертационния труд е разгърнат широко в музикално-исторически, теоретичен, психолого- и дидактико-педагогически план, като всеки от посочените е конкретно и ясно съдържателно обособен в отделните глави. Друг положителен момент в настоящото изследване е възможността визираният в него предмет да се проследи и представи през погледа на инструменталиста-изпълнител, на педагога, на ръководителя на майсторски класове, на оценяващия в конкурсни журита и не на последно място на изследователя-научен работник, какъвто е авторът на труда Едуард Сарафян. Приемам, че изложението има две основни съставни части – теоретична и практическа.

Първата обхваща задълбочено историко-теоретично проучване и анализ на конкретни сведения, пряко свързани с основния предмет на изследването, като по този начин се осъществява подготовка и въвежда в съдържанието на втората съставна част. Проведените и подробно описани резултати от полуструктурираните интервюта, както и диагностиката и посочените прогнози от индивидуалните уроци - майсторски класове, основани на задълбочен предварителен анализ и подкрепени със снимков материал са ключов момент в разбирането за приносното значение на предложената ефективна система от упражнения, съпроводени от методически бележки, подсказващи задълбочените теоретични познания и психолого-педагогически умения, придобити в дългогодишната педагогическа практика на докторанта.

За мен като музикално-слухов педагог и автор на учебна дисциплина „Методи и психотехники за развитие на музикалния слух“, най-голям интерес предизвика съдържанието, свързано със звукоизвличането през призмата на психологията, както

и аналитично проследените в част от трета глава психолого-когнитивни процеси в музикално-изпълнителската дейност. Докторантът подлага на разискване психологическите аспекти на звукоизвличането, умело вплита музикалното възприятие, представяйки и доказвайки неговото оптимизиращо въздействие върху процеса. Анализирайки музикално-изпълнителската дейност Едуард Сарафян разглежда конкретни механизми на взаимодействие със слуховото внимание, подчертавайки важната му роля за постигане на *„ефективност в учебно-възпитателния процес, в частност този, свързан с постигане на качествено звукоизвличане“*. [стр. 129] Адмиравам специално колежата за съдържанието на раздел пет във втора глава, посветен на основополагащото значение на добре развития музикален слух за постигането на *„интонационно качествено точно и художествено издържано звукоизвличане“*. [стр. 105] Със завидна компетентност докторантът представя необходимата за инструментално-изпълнителската дейност симбиоза и баланс между вътрешните музикално-слухови представи, зрителните и моторно-двигателни процеси. Основавайки се на изводи от авторитетни изследвания, той извежда логично, че *„музикалното възприятие, музикалнослуховите представи, музикалното мислене и музикалната памет дават основание да се посочат като важни и неделими компоненти, оптимизиращи процеса на звукоизвличането“*. [стр. 108]

Заклучение

Като цяло дисертационният труд на Едуард Сарафян издава авторско отношение, професионална компетентност и отговаря на изискванията на Закона за Развитието на Академичния Състав в Република България и на Правилника за прилагането му. Наред с изтъкнатите в настоящото становище приноси моменти, изложението притежава стил, при който се наблюдава стремеж за изчерпателност и точност по отношение анализа на съдържанието в разгледаните научни трудове и дидактични пособия, както и към ключови понятия, изясняващи темата. В този ред на мисли и въз основа на гореизложеното, предлагам на Уважаемото научно жури да присъди на Едуард Мъгърдич Сарафян образователната и научна степен *„Доктор“* по научната специалност *„Музикознание и музикално изкуство“*.

19. 08. 2022 г.
гр. Пловдив

(доц. д-р Милена Богданова)